

Projectplan Water en Evacuatie

Versie: 1.0

Vastgesteld 12 juni 2015

Instituut Fysieke Veiligheid
 Bestuurs- en directieondersteuning
 Postbus 7010
 6801 HA Arnhem
 Kemperbergerweg 783, Arnhem
 www.ifv.nl
 info@ifv.nl
 026 355 24 00

Totstandkoming projectplan

Dit projectplan is tot stand gekomen door de inspanningen van een hiertoe tijdelijk ingesteld kernteam met leden van de betrokken partners. Dit kernteam heeft ook gezorgd voor de organisatie van de zeven regioessies water en evacuatie en de afstemming met de partners.

Leden kernteam	Organisatie	Rol
Carlo Post	VRZHZ	Projectleider namens Veiligheidsberaad
Henk Meijer	VRHM	Projectleider namens Veiligheidsberaad (plaatsvervanger)
Marcel van Eck	Min V&J	Projectleider namens V&J
Marleen Veldhuis	IFV	Projectsecretaris (IFV)
Marc Bökkerink	Min V&J	Projectsecretaris (V&J)
Nils Ligthart	Min V&J	Projectsecretaris (V&J) (plaatsvervanger)
Arike Tomson	UvW	Vertegenwoordiger namens waterschappen/UvW
Klaas Kusters	RWS	Vertegenwoordiger namens I&M en DCC
Bruno Goddijn	VNOG	Inbreng vanuit landelijk netwerk risicoprofiel
Karin Knoester	VRHM	Inbreng vanuit veiligheidsregio's
Elsbeth Beeke	VRU	Inbreng vanuit veiligheidsregio's
Robert Verhoeven	VRIJ	Inbreng vanuit veiligheidsregio's
Jaap Verweij	RWS	Projecttrekker, tevens Programmamanager/secretaris SMWO

Planning besluitvorming

Besluitvorming	Datum
Regionale bestuurlijke consultatie	Maart – april 2015
Vaststelling projectplan door ministerie van Veiligheid en Justitie	
Inhoudelijke vaststelling projectplan door de Stuurgroep Management Watercrises en Overstromingen (SMWO)	10 juni 2015
Inhoudelijke vaststelling projectplan door het Veiligheidsberaad	12 juni 2015
De financiering van het projectplan is vanuit de SMWO en de Veiligheidsregio's nog niet volledig rond. Binnen het nu beschikbaar gestelde budget van circa 75% - zie hiervoor de verslagen van de SMWO en het Veiligheidsberaad - kan het project al wel van start. In de loop van 2015 komt er meer duidelijkheid over het totaal beschikbare budget.	

Colofon

Opdrachtgever: Dhr. Scholten (Veiligheidsberaad) en Dhr. Schoof (NCTV)
 Contactpersonen: Jaap Verweij (RWS), Marleen Veldhuis (IFV), Marc Bökkerink (V&J).
 Titel: Projectplan Water en Evacuatie
 Datum: 12 juni 2015
 Status: Vastgesteld
 Versie: 1.0
 Auteurs: Jaap Verweij, Marc Bökkerink, Marleen Veldhuis
 Projectleiders: Carlo Post, Henk Meijer, Marcel van Eck
 Eindverantwoordelijk: Veiligheidsberaad, ministerie V&J en SMWO

Voorwoord

Voor u ligt het projectplan Water en Evacuatie. Dit document is een resultaat van een toenemende bewustwording van de gevaren van water en overstromingen in Nederland. Een probleem dat door verandering van ons klimaat in de toekomst mogelijk groter wordt. Dit is de reden voor de Minister van Veiligheid en Justitie en het Veiligheidsberaad een gezamenlijke doelstelling te initiëren die betrekking heeft op dit onderwerp. Deze gezamenlijke doelstelling is opgenomen in de Strategische Agenda Versterking Veiligheidsregio's, een document van het Veiligheidsberaad met hierin de strategische koers voor de komende jaren.

Op verschillende niveaus en binnen diverse organisaties wordt op dit moment al invulling gegeven aan (het denken over) waterveiligheid. Het onderscheidende punt van de gezamenlijke doelstelling water en evacuatie is dat er op landelijk niveau de handen ineen geslagen zijn, om juist in gezamenlijkheid te bezien waar winst te behalen valt. Een gehoord kritiekpunt is namelijk dat verschillende diensten die actief zijn in het domein van water en evacuatie te solistisch opereren, meer kunnen samenwerken en op deze manier synergie kunnen behalen.

Dit zijn mooie, maar abstracte woorden en de uitdaging is deze mooie woorden om te zetten in concrete activiteiten. Het uitgangspunt hierbij is dat alle organisaties die actief zijn in het waterdomein hun eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden hebben en houden. Zoals gezegd, maakt dit projectplan inzichtelijk waar gezamenlijk optreden mogelijk effectiever is.

Hoewel de gezamenlijke doelstelling water en evacuatie primair de verantwoordelijkheid is van het ministerie van Veiligheid en Justitie (V&J) en het Veiligheidsberaad, is betrokkenheid van andere "waterpartners" hierin cruciaal. Op een gelijkwaardig niveau leveren onder meer de Waterschappen (en de Unie van Waterschappen), Rijkswaterstaat en het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) belangrijke bijdragen. Alle betrokken partners komen landelijk samen rond de vraagstukken over crisismanagement water in de Stuurgroep Management Watercrises en Overstromingen (SMWO). Om te zorgen voor een vlotte en evenwichtige besluitvorming vindt een parallelle bestuurlijke besluitvorming over de producten plaats bij het Veiligheidsberaad, de SMWO en het ministerie van V&J.

De veiligheidsregio's en de waterpartners zijn intensief betrokken bij de voorbereiding van dit projectplan. Om het draagvlak voor de aanpak te sonderen en om waardevolle input en suggesties op te halen zijn er zeven regiobijeenkomsten gehouden. Daarnaast heeft afstemming plaatsgevonden tijdens de Werkconferentie Strategische Agenda. Op basis van deze input is een selectie gemaakt van de beoogde resultaten. De uitvoering van dit projectplan in de periode 2015-2017 zal naar verwachting een daadwerkelijk voordeel opleveren voor de veiligheidsregio's, bijvoorbeeld in hun planvorming en/of in de samenwerking met partners of andere regio's.

Na het bestuurlijke besluitvormingstraject kunnen we nu starten met de uitvoering. Wij wensen u veel leesplezier maar vooral veel inspiratie om aan de slag te gaan!

Carlo Post en Henk Meijer, projectleiders veiligheidsregio's
Marcel van Eck, projectleider V&J

Samenvatting

Aanleiding

Nederland is weliswaar goed beveiligd is tegen overstromingen maar een overstroming is nooit helemaal uit te sluiten. Het overstromingsrisico is klein, maar de maatschappelijke gevolgen hiervan kunnen zeer groot zijn. Voor een goede rampenbeheersing bij overstromingen moeten de crisisorganisaties ten aanzien van het onderwerp waterveiligheid en evacuatie op orde zijn. In 2014 is onderkend dat hiervoor bij de veiligheidsregio's en hun crisispartners nog ontwikkelingen noodzakelijk zijn. Op basis van uitgewerkte en gedeelde kaders moeten de noodzakelijke acties worden ondernomen om te zorgen dat de crisisorganisaties op orde zijn.

Om deze ontwikkeling in gang te zetten is ingestemd met de Strategische Agenda Versterking Veiligheidsregio's en hiermee met de uitvoering van een 6-tal geprioriteerde inhoudelijke thema's. Eén van die prioriteiten is het thema water en evacuatie.

Doel van het project

Het doel van het project water en evacuatie is het ontwikkelen van een structurele aanpak waarmee de veiligheidsregio's kunnen zorgen voor een adequate rampenbeheersing bij overstromingen. Het gaat daarbij om een effectieve samenwerking met de betrokken partners bij risico- en crisisbeheersing (preparatie, respons en nazorg).

Aanpak

Dit project zet in op de realisatie van zes resultaatgebieden (zie figuur). Per resultaatgebied wordt een werkgroep ingericht die hieraan verder vorm en invulling geeft. Een landelijk projectteam zorgt voor de aansturing.

Planning

Het project met de geformuleerde 6 resultaatgebieden wordt uitgevoerd in een periode van 2 jaar na de goedkeuring van het projectplan.

Financiën

Dit project kan niet zonder de financiering van veiligheidsregio's en departementen. De totale kosten van dit project voor 2015 en 2016 bedragen €940.000. Voorstel is dat alle betrokken partijen (veiligheidsregio's, het ministerie van Veiligheid en Justitie en de samenwerkende waterpartners) elk een substantieel deel van de kosten dragen. Dit komt neer op een bedrag van € 15.400 per individuele veiligheidsregio, waar zij enkele toepasbare instrumenten voor krijgen.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting	4
1 Inleiding en achtergrond	6
1.1 Strategische Agenda versterking veiligheidsregio's	6
1.2 Waarom water en evacuatie als doelstelling	7
1.3 Samenhang met andere thema's en projecten	8
2 Doelstellingen, resultaten, aanpak en fasering	10
2.1 Doelstelling project Water en Evacuatie	10
2.2 Consultatie projectaanpak en -resultaten	10
2.3 Hulpmiddelen voor veiligheidsregio's	11
2.4 Versterken van structurele aanpak	13
2.5 Uitgangspunten, afbakening en scope	15
2.6 Noodzakelijke projecten de partners	16
2.7 Vervolgacties veiligheidsregio's en crisispartners	17
3 Organisatie en besluitvorming	19
3.1 Projectorganisatie, -rollen en bezetting	19
3.2 Risico's en tegenmaatregelen	20
3.3 Monitoring en rapportage	21
3.4 Besluitvorming	21
4 Samenwerking	22
4.1 Projectomgeving	22
4.2 Communicatie	22
5 Financiën	23
5.1 Begroting projectuitvoering	23
5.2 Financieringsvoorstel	24

Literatuur en bronvermelding:

- Strategische agenda Veiligheidsberaad, vastgesteld d.d. 16 mei 2014
- Ambitienotie Water en Evacuatie, vastgesteld d.d. 16 mei 2014
- Projectopdracht Water en Evacuatie, vastgesteld d.d. 10 september 2014
- Beïnvloedingsanalyse, d.d. 28 oktober 2014, als input voor handreiking water en evacuatie, deel A.
- Overzicht met lopende regionale initiatieven rond Water en Evacuatie

1 Inleiding en achtergrond

1.1 Strategische Agenda versterking veiligheidsregio's

Voor een goede rampenbeheersing moeten de crisisorganisaties op orde zijn. In 2014 is, na de evaluatie van de Wet Veiligheidsregio's, onderkend dat hiervoor bij de veiligheidsregio's en hun crisispartners nog ontwikkelingen noodzakelijk zijn.

Om deze ontwikkeling in gang te zetten heeft het Veiligheidsberaad van 16 mei 2014 ingestemd met de Strategische Agenda Versterking Veiligheidsregio's 2014-2016. Eén van de prioriteiten daarbinnen is het onderwerp water en evacuatie. Tevens is ingestemd met de ambitienotitie water en evacuatie. Door de water-partners (de ministers van I&M en V&J, de Deltacommissaris, de portefeuillehouders crisisbeheersing in het DB Veiligheidsberaad en de Unie van Waterschappen) is bovendien aangegeven in te zetten op een intensievere samenwerking.

De ambitie van de Strategische Agenda Versterking Veiligheidsregio's is bij te dragen aan versterking van de veiligheidsregio's vanuit het perspectief van de netwerkorganisatie. De hoofddoelstelling is als volgt geformuleerd: "*Nederland veiliger door het voorkomen en tegengaan van maatschappelijk ontwrichting*". Voor de uitwerking van deze hoofddoelstelling zijn twee componenten nodig, namelijk het *versterken van de risicobeheersing* en het *versterken van de crisisbeheersing*. Dit zijn de strategische doelen, die richting geven aan de aan de concrete inspanningen die geleverd moeten worden. Omdat deze doelstellingen een hoog abstractieniveau kennen, heeft het Veiligheidsberaad ervoor gekozen aan zes concrete projecten te werken. De strategische agenda bevat drie prioriteiten die gezamenlijk met het ministerie van Veiligheid en Justitie worden opgepakt en drie prioriteiten die door de veiligheidsregio's en het Veiligheidsberaad zelf worden uitgewerkt en uitgevoerd. Zie hiervoor onderstaande tabel.

Opdrachtgever	Project
Gezamenlijke agenda (V&J en Veiligheidsberaad)	A. Water en Evacuatie
	B. Continuïteit van de samenleving
	C. Versterking risico- en crisisbeheersing bij stralingsincidenten
Veiligheidsberaad en veiligheidsregio's	D. Kwaliteit en Vergelijkbaarheid
	E. Versterking Bevolkingszorg
	F. Samenwerking met Defensie bij crisismanagement

Voor alle zes thema's zijn in september 2014 projectopdrachten vastgesteld door het DB Veiligheidsberaad. Voor de eerste drie geldt dat zij ook door het Ministerie van V&J vastgesteld zijn, de laatste drie zijn vastgesteld in overleg met het Ministerie van V&J. De

projectopdracht Water en Evacuatie is in september ook door de Stuurgroep Management Watercrises en Overstromingen (SMWO) vastgesteld en luidt als volgt: “*Ontwikkel een structurele aanpak waarmee de veiligheidsregio’s samen met betrokken partners kunnen zorgen voor een adequate rampenbeheersing bij overstromingen.*”

Na de goedkeuring van het projectplan start in juni 2015 de daadwerkelijke uitvoering van de projecten.

1.2 Waarom water en evacuatie als doelstelling

Nederland: beschermt tegen de gevolgen van te veel water. Dat is de gezamenlijke ambitie waar de Nederlandse overheid voor staat. Diverse organisaties werken inmiddels aan het thema ‘water en evacuatie’.

De watersnoodramp van 1953 was voor Nederland een belangrijke aanleiding om te starten met de aanleg van de Deltawerken. Dit heeft er aan bijgedragen dat we in Nederland jarenlang een groot veiligheidsgevoel hadden (de waarschijnlijkheid van wateroverlast en overstromingen was immers laag). Het risico dat overblijft (het restrisico) was politiek en bestuurlijk geaccepteerd. Waarbij we als Nederlandse overheid dus de hoge impact accepteerden van een overstroming die zich echter met een lage waarschijnlijkheid voordoet.

Nieuwe inzichten en kennis van wereldwijde ervaringen met klimaatverandering hebben er echter toe geleid dat er momenteel meer aandacht is voor de impact die klimaatgevolgen kunnen hebben voor onze dichtbevolkte delta en ons rivierenlandschap. Deze nieuwe inzichten leiden tot een verhoogde bewustwording over het gegeven dat wij ons als samenwerkende partijen moeten voorbereiden op het geval er wel een overstroming of ernstige wateroverlast plaatsvindt. De (voorbereiding van de) crisisbeheersing is nodig, door Veiligheidsregio’s samen met haar partners in dit domein.

Nieuwe inzichten:

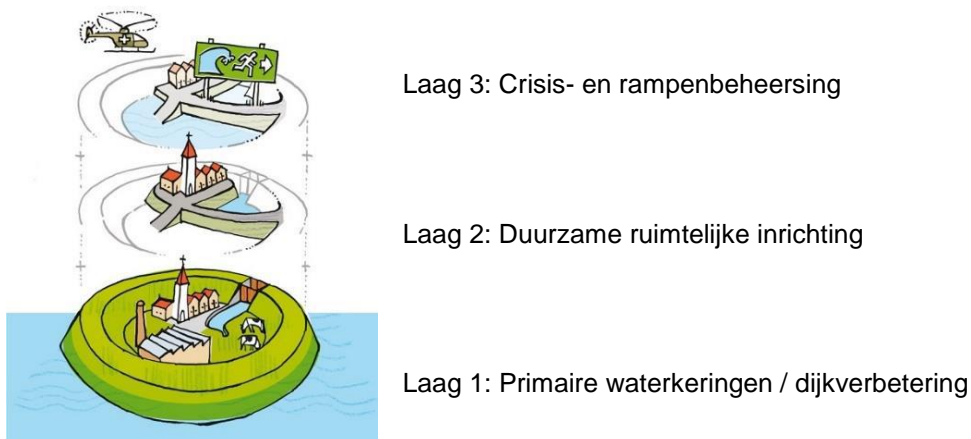
Adviescommissie Water en de OESO

In een recent rapport (10 juli 2014) stelt de Adviescommissie Water dat gemeenten samen met waterschappen en veiligheidsregio’s meer kennis moeten ontwikkelen over de gevolgen van overstromingen en pleit zij voor een minder vrijblijvende aanpak om Nederland water robuuster te maken, door het vastleggen van resultaatseisen aan de rampenbeheersing. De OESO concludeert in 2014 in haar rapport ‘Water Governance in the Netherlands’ dat burgers en bedrijven in Nederland zich onvoldoende bewust zijn van de risico’s van water. Geadviseerd wordt om de risicocommunicatie te versterken en de zelfredzaamheid van burgers en bedrijven te vergroten.

Om deze taak gedegen in te kunnen vullen moeten de Veiligheidsregio’s kennis hebben van hun gebied én van de (rest)risico’s die aan de orde zijn. Ook de Wet Veiligheidsregio’s stelt dit: ken de risico’s in uw regio en adviseer hierover aan het bevoegd gezag. Deze kennis moet actueel zijn en rekening houden met de nieuwe klimaatkennis. De Veiligheidsregio’s moeten een zodanige kennis hebben van hun gebied dat zij de directe en indirecte effecten bij en na hoogwater kunnen duiden. Dit doen zij met behulp van de voor hun gebied geldende waterscenario’s en met hulp en informatie die ter beschikking wordt gesteld door waterbeheerders, gemeentes en de vitale partners. Deze kennis van het gebied leidt tot

inzicht in onder meer: de maatschappelijke impact van een overstroming, mogelijke schade, kansen en (on)mogelijkheden van horizontale en verticale evacuatie, hersteltijd enzovoorts.

Deze analyse van de stand van zaken in een bepaald gebied geeft tevens inzicht in de (rest)risico's die door de crisisbeheersing c.q. veiligheidsregio's niet opgelost kunnen worden. Mogelijk zijn deze risico's wel oplosbaar door maatregelen te treffen in de 2e laag van het concept meerlaagsveiligheid: namelijk door duurzame ruimtelijke inrichting. En hiermee komt het spel op gang tussen de lagen binnen het concept meerlaagsveiligheid. De kennis die we hebben van laag 3 en de ongewenste (rest) risico's kunnen aanleiding geven voor oplossingen in laag 2, waardoor het probleem in laag 3 kleiner kan worden. Schematisch ziet dit concept van meerlaagsveiligheid er als volgt uit:

Omdat de kennis van onze gebieden nu nog onvoldoende is, richt het project water en evacuatie zich hierop. Dit met het doel ons gebied beter te leren kennen en beter voorbereid te zijn op het moment dat zich een overstroming of ernstige wateroverlast voordoet.

Relatie met het Deltaprogramma:

Het Deltaprogramma werkt aan een strategie voor de komende vijftig jaar om onze voeten droog te houden. In de nieuwe risicobenadering (met aandacht voor het risico inclusief de gevolgen, in plaats van alleen voor de overstromingskans) staat het concept van meerlaagsveiligheid centraal, waarbij de gewenste veiligheid tot stand komt door de inzet op drie lagen. Om overstromingen te voorkomen versterken we de dijken of wijzigen we de watersystemen zodat deze klimaatbestendig worden. Toch zullen onze dijken nooit zo sterk zijn, dat ze elke situatie aankunnen. Als de natuurkrachten leiden tot extreme, onverwachte waterdreigingen of overstromingen, komt het dus aan op een slimme ruimtelijke inrichting van dorpen en steden. Daardoor zijn crises gemakkelijker te beheersen en zal de schade beperkter zijn. Tot slot wordt ingezet op versterking van de rampenbestrijding om de impact van een overstroming te verminderen als het toch eens mis gaat.

1.3 Samenhang met andere thema's en projecten

Het is mogelijk dat uitkomsten van de overige vijf doelstellingen uit de Strategische Agenda van invloed of overlappend zijn op het project Water en Evacuatie. Waar nodig en waar mogelijk wordt hierop geanticipeerd. Samenhang zal worden bewaakt door de ambtelijke stuurgroep (stuurgroep van de zes projecten) en projectleiders van deze zes projecten. Hieronder wordt schematisch weergegeven waar mogelijke overlap bestaat met (1) de overige

projecten van de Strategische Agenda en (2) overige relevante initiatieven op het terrein van water en evacuatie.

	Overige projecten Strategische Agenda Versterking Veiligheidsregio's	Beschrijving van de relatie met het project Water en Evacuatie
1.	Continuïteit van de samenleving	Cascade effecten van overstromingen op de vitale infrastructuur.
2.	Nucleaire veiligheid en stralingsbescherming	Risico- en crisiscommunicatie t.a.v. de dreiging, organisatie van evacuaties en de hiervoor benodigde noodvoorzieningen vormen gemeenschappelijk thema's.
3.	Kwaliteit en vergelijkbaarheid	Ontwikkeling van een toetsingskader voor resultaatmeting, kan input zijn voor het project kwaliteit en vergelijkbaarheid.
4.	Versterking bevolkingszorg	Evacuatie van personen is een bevolkingszorg-proces.
5.	Versterking samenwerking veiligheidsregio's en Defensie	Vanuit defensie kan bijstand worden verleend richting waterbeheerders, veiligheidsregio's en rijksoverheid.

Voor water en evacuatie zijn daarnaast verschillende andere ontwikkelingen relevant. De belangrijkste zijn hieronder genoemd:

	Andere relevante initiatieven	Beschrijving van de relatie met het project Water en Evacuatie
1.	Deltaprogramma	Afstemming is gewenst om te zorgen voor een eenduidige uitwerking van de nieuwe veiligheidsnormen. Hierbij zijn ook de evacuatiefracties relevant. Gebruik maken van de voorstellen voor gewenste ruimtelijke maatregelen voor vooral de vitale infrastructuur. Voor de regionale uitwerking zal aansluiting worden gezocht bij de gebiedsgerichte deelprogramma's.
2.	Kader Grootschalige Evacuaties	Gebruik wordt gemaakt van de generieke aanpak van evacuaties uitgewerkt door V&J en de veiligheidsregio's.
3.	Project Module Evacuatie Grote Overstromingen (MEGO)	Aangesloten wordt bij de ontwikkeling van de basisinformatie (overstromingsscenario's) en de publieksinformatie door MEGO.
4.	Bestaande initiatieven veiligheidsregio's	Bij de uitwerking van het projectplan wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de bestaande werkwijzen van de veiligheidsregio's.
5.	Strategische agenda SMWO	Het Veiligheidsberaad heeft op 16 mei 2014 ingestemd met deze agenda. Bij de uitwerking wordt gekeken naar de lopende initiatieven in het kader van de SMWO agenda.
6.	Uitvoeringsprogramma crisisbeheersing waterschappen	Bij de uitwerking van water en evacuatie zal aansluiting worden gezocht bij de uitwerking van de visie op de crisisbeheersing die reeds door de waterschappen in het kader van de strategische agenda SMWO is gemaakt.

2 Doelstellingen, resultaten, aanpak en fasering

2.1 Doelstelling project Water en Evacuatie

Met de uitvoering van het project Water en Evacuatie dragen de betrokken organisaties gezamenlijk zorg voor het vormgeven van de derde laag van de meerlaagsveiligheid (rampenbeheersing). Zoals gezegd gaat het hier concreet om het beschikbaar hebben van kennis over de leefbaarheid van gebieden bij de per gebied geldende hoogwaterscenario's (risicoanalyse). Op basis van die kennis kunnen bijvoorbeeld kansen en onmogelijkheden van preventief of reactief, horizontaal en/of verticaal evacueren worden ingeschat en voorbereid zodat daarover tijdig en voldoende onderbouwd in een crisissituatie kan worden beslist en gehandeld (derde laag).

In dit hoofdstuk is de aanpak en de beoogde resultaten van dit project beschreven. Paragraaf 2.2 beschrijft hoe de aanpak is afgestemd met de regio's. Op basis hiervan zijn in de paragrafen 2.3 t/m 2.4 de projecten gepresenteerd die onder verantwoordelijkheid van het project water en evacuatie uitgevoerd worden. Paragraaf 2.5 gaat in op de afbakening en de uitgangspunten voor deze landelijke projecten en paragraaf 2.6 beschrijft een selectie van de projecten die ook een bijdrage leveren aan dit project maar die buiten het project water en evacuatie door de genoemde partijen zelfstandig worden uitgevoerd. Paragraaf 2.7 tenslotte gaat over de (vervolg) acties die de veiligheidsregio's zelf uitvoeren. De veiligheidsregio's blijven immers zelf verantwoordelijk voor de realisatie en implementatie van de einddoelen.

De onderwerpen "internationale afstemming" en "de rol van Defensie ten aanzien van het onderwerp water en evacuatie" zijn in dit projectplan niet als een apart project opgenomen. Deze aspecten worden bij elk van de (deel)projecten als een integraal onderdeel in de projectuitvoering meegenomen.

2.2 Consultatie projectaanpak en -resultaten

In de periode januari en februari 2015 waren er diverse bijeenkomsten om de voorgestelde aanpak en resultaatsgebieden van het project water en evacuatie te toetsen en aan te scherpen. Een zevental regiobijeenkomsten hebben in dit kader verspreid over Nederland plaatsgevonden. Meer dan 250 professionals van veiligheidsregio's en waterbeheerders (waterschappen en Rijkswaterstaat) spraken zich uit over de focus van het project. Ook de werksessie die is gehouden tijdens de Werkconferentie Strategische Agenda droeg bij aan deze aanscherping. Daarom is van belang te benadrukken dat onderstaande resultaatsgebieden een resultante zijn van deze intensieve betrokkenheid van "het veld". De verwachting is hiermee, dat het project daadwerkelijk voordeel zal opleveren voor de veiligheidsregio's, bijvoorbeeld in hun eigen planvorming of in de samenwerking met partners of andere regio's.

De consultatie heeft bevestigd dat er in het domein water en evacuatie al heel veel goede dingen gebeuren. Er worden grote oefeningen en projecten uitgevoerd op het gebied van

overstromingen, rampenplannen zijn in gevallen al voorzien van de goede informatie en de relaties tussen veiligheidsregio's en de waterbeheerders worden hechter. Dit project wil deze goede activiteiten als basis benutten om verdere verbetering te realiseren op het gebied van water en evacuatie. Mede op basis van de regioessies is er nu al een redelijk overzicht van de regionale projecten en initiatieven. Dit overzicht is niet opgenomen in dit projectplan, maar zal worden benut bij de nadere uitwerking in meerjarenprogramma en de projectenkalender.

2.3 Hulpmiddelen voor veiligheidsregio's

Er worden drie projecten (resultaten 1, 2 en 3) uitgevoerd ter ondersteuning van de werkzaamheden van de veiligheidsregio's op het gebied van water en evacuatie. Het gaat om het ontwikkelen van standaards en handreikingen als hulpmiddel voor de veiligheidsregio. Uit de regioessies is gebleken dat de onderstaande drie projecten kunnen rekenen op een breed draagvlak.

Resultaat 1. Standaard voor informatie-uitwisseling water en evacuatie

Veiligheidsregio's en waterbeheerders moeten elkaar rond het thema water en evacuatie snel en adequaat kunnen informeren over bijvoorbeeld mogelijke dreigingen. Standaardisering van de informatie-uitwisseling is nodig om te zorgen dat deze informatie goed wordt verstaan en snel kan worden verwerkt en geïnterpreteerd. De water-specifieke informatie zal voor de veiligheidsregio's daarbij worden ontsloten in het LCMS.

Bij de standaardisering van de informatie-uitwisseling tussen waterbeheerders en veiligheidsregio's spelen geokaartlagen een belangrijke rol. Daarnaast gaat het om afspraken tot het delen en duiden van realtime informatie over bijvoorbeeld het landelijk en regionaal waterbeeld, verkeersmanagement, bijstandsverdeling en evacuatie beslidsdiagrammen. Bij de uitwerking wordt gebruik gemaakt van bestaande platformen en standaards.

Activiteit	Mijlpaal / tussenresultaat	Oplevering	Uitvoering
- Beschrijven van de informatiebehoefte voor de koude en warme fase. - Vastleggen terminologie "gezamenlijk woordenboek"	Definitie landelijk kader informatiebehoefte	Q1 2016	Projectteam Water en Evacuatie met vertegenwoordigers van veiligheidsregio's en andere partners.
- Definitie benodigde geokaartlagen. - Definitie van standaard berichten, zoals landelijke en regionale waterbeelden.	Uitwerking landelijke standaards en formats	Q3 2016	
- Afspraken t.a.v. te hanteren standaards. - Afspraken over het (realtime en netcentrisch) delen van informatie.	Voorstel voor vastleggen van afspraken en procedures. Vaststelling door SMWO / Veiligheidsberaad.	Q1 2017	

Resultaat 2. Handreiking risicoanalyse en evacuatiestrategie

Veiligheidsregio's moeten inzicht krijgen in de waterrisico's en de maatschappelijke gevolgen voor hun gebied. Het gaat daarbij naast de directe gevolgen om inzicht in de gevolgen van overstromingen op vitale sectoren en kwetsbare objecten (domino-effecten). Inzicht in de mogelijke gevolgen van een overstroming vormt de basis voor de operationele voorbereiding van de veiligheidsregio's. Deze basis levert de uitgangspunten voor de risicocommunicatie, de

besluitvorming en de crisiscommunicatie bij een daadwerkelijke crisis. De op te stellen handreiking zal ook dienen als toekomstige leidraad / werkwijze voor het bepalen van de reële evacuatiefracties. De handreiking voor veiligheidsregio's bestaat uit twee onderdelen:

- A. Risicoanalyse. Dit deel is een hulpmiddel voor het uitwerken van de gevolgen van een overstroming). De handreiking maakt o.a. gebruik van de inzichten uit de projecten Veiligheid Nederland in Kaart (VNK), Deltaprogramma, Vitale infrastructuur en EU-project PREDICT. De rekenmethoden van de waterbeheerders wordt gebruikt voor het bepalen van de gevolgen van overstromingen Dit onderdeel wordt door de waterbeheerders gezamenlijk aangeleverd (zie paragraaf 2.6).
- B. Evacuatiestrategie. Dit deel is een hulpmiddel voor het opstellen van een eigen evacuatiestrategie/plan. Deze handreiking gaat in op de mogelijkheden van defensie en de reddingsbrigades. De handreiking sluit aan bij het Kader Evacuatie en de basisinformatie uit MEGO. De strategie omtrent het bovenregionale verkeersmanagement is onderdeel van de handreiking. Dit onderdeel wordt aangeleverd door Rijkswaterstaat (zie paragraaf 2.6). De opvangstrategie van veiligheidsregio's maakt tevens onderdeel uit van deel B.

Activiteit	Mijlpaal / tussenresultaat	Oplevering	Uitvoering
Handreiking Water & Evacuatie, deel A; Opstellen risicoanalyse	Opleveren handreiking voor uitvoeren van een risicoanalyse	Q1 2016	Projectteam Water en Evacuatie
Handreiking Water & Evacuatie, deel B; Opstellen evacuatiestrategie.	Opleveren handreiking voor opstellen van een (bovenregionale) evacuatiestrategie	Q3 2016	

Resultaat 3. Instrumenten voor stimuleren van zelfredzaamheid

Bijna alle veiligheidsregio's/gemeenten willen de komende periode regionale initiatieven nemen voor het versterken van de zelfredzaamheid van burgers en bedrijven. Het gaat daarbij om een generieke aanpak, waarbij burgers en bedrijven elkaar kunnen ondersteunen. Versterken van de risicocommunicatie en de crisiscommunicatie is nodig om te zorgen dat burgers en bedrijven in geval van een (dreigende) overstroming of andere waterrisico's zelf hun afwegingen kunnen maken, en daarmee zichzelf en anderen in veiligheid kunnen brengen en de economische schade kunnen beperken.

Om de veiligheidsregio's/gemeenten in hun aanpak te ondersteunen worden er op landelijk niveau hulpmiddelen ontwikkeld. Het gaat hierbij om een heldere uitwerking van de rollen. Wat doen de veiligheidsregio's, gemeenten en de waterbeheerders in de koude en de warme fase. En wat mogen we van burgers en bedrijven verwachten bij een watercrisis? Een communicatiestrategie wordt als hulpmiddel uitgewerkt.

Om de veiligheidsregio's/gemeenten verder te helpen bij de risicocommunicatie worden de maximale waterrisico's verder uitgewerkt. Hierbij wordt voortgebouwd op de producten van de Module Evacuatie Grote Overstromingen (MEGO). Gekeken zal worden welke uitbreiding nodig is zodat ook de andere waterrisico's (buitendijks, regionale keringen, wateroverlast, regionale rivieren) worden afgedekt. Gestimuleerd wordt dat de regionale ervaring met zelfredzaamheid ook op landelijk niveau wordt gedeeld, zodat we van elkaar kunnen leren. Gezamenlijk wordt daarom deelgenomen aan een aanvraag voor EU-subsidie (project Community Resilience). Doel hiervan is om ook van de Europese aanpak zelfredzaamheid te leren.

Activiteit	Mijlpaal / tussenresultaat	Oplevering	Uitvoering
Uitwerken communicatie-strategie met heldere rollen overheid, burgers en private partijen.	Advies communicatie-strategie zelfredzaamheid bij watercrises.	Q4 2015	Projectteam Water en Evacuatie met vertegenwoordigers van veiligheidsregio's en andere partners.
Nadere uitwerking van de risico-geolagen voor watercrises en zorgen voor de landelijke ontsluiting van deze informatie.	Oplevering genoemde informatieproducten. Het Water Management Centrum Nederland (WMCN) zorgt voor het beheer van de landelijke informatie.	Q4 2016	Projectteam Water en Evacuatie met de waterpartners.
Stimuleren dat best practices ten aanzien van zelfredzaamheid worden gedeeld	Beschikbaar stellen van leerervaringen zelfredzaamheid.	Q4 2016	Projectteam Water en Evacuatie met de trekker van CoRes-project veiligheidsregio ZHZ.

2.4 Versterken van structurele aanpak

Er worden drie landelijke projecten (resultaat 4, 5 en 6) uitgevoerd ter versterking van de structurele aanpak water en evacuatie. Uit de regioessies is gebleken dat het versterken van de kennis rond de vraagstukken waterveiligheid en evacuatie kan rekenen op een breed draagvlak. De uitwerking van de resultaatsmeting is vooral gericht op het structureel borgen van de gezamenlijke inspanningen.

Resultaat 4. Versterken kennis water en evacuatie

De wens om kennis over water en evacuatie te versterken is een vraag die bij veel veiligheidsregio's speelt. Sommige veiligheidsregio's hebben meer kennis en ervaring in huis, maar de beschikbare capaciteit is meestal beperkt. Elke veiligheidsregio kan zelf de benodigde kennis en capaciteit op peil brengen, of veiligheidsregio's kunnen op dit vlak samenwerken en kennis delen.

Onderzocht wordt hoe een structurele versterking van de kennis over water en evacuatie moet plaatsvinden. Op korte termijn wordt door de veiligheidsregio's gestart met een landelijke werkgroep water en evacuatie. Dit is een vervolg op de landelijke waterbijekomsten veiligheidsregio's die sinds april 2013 zijn gehouden. In het kader van het Landelijk Netwerk Regionaal Risicoprofiel (LNRRP) ligt er een behoefte om te komen tot een betere landelijke en regionale uitwisseling van waterinformatie, het delen van kennis en het geven van input op landelijke waterontwikkelingen, vooruitlopend op de versterking van de kennisinfrastructuur.

Als onderdeel van het project Water en Evacuatie wordt onderzocht op welke wijze de kennisinfrastructuur kan worden versterkt. Hiervoor zullen verschillende organisatie alternatieven worden uitgewerkt. Een mogelijk alternatief is het inrichten van een landelijk kennisplatform of een expertisecentrum. Bestaande kenniscentra binnen het waterwerkveld, zoals het Water Management Centrum Nederland (WMCN), het Expertise Netwerk Waterveiligheid (ENW) en Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) kunnen daarbij mogelijk een rol spelen. Er wordt een voorstel -in de vorm van een business case- uitgewerkt ten behoeve van de nadere besluitvorming. Vanuit het ministerie van V&J loopt momenteel een onderzoek naar de beschikbare kennis over water en evacuatie. De resultaten van dit onderzoek kunnen mogelijk worden benut.

Activiteit	Mijlpaal / tussenresultaat	Oplevering	Uitvoering
Voor de veiligheidsregio's inrichten van een netwerk rondom het thema water en evacuatie.	Instellen werkgroep Water en Evacuatie	Q3 2015	LNRRP, ondersteuning door het projectteam Water en Evacuatie.
Uitwerken van alternatieven voor versterken van kennis over water en evacuatie.	Aanbieden van voorstel aan Veiligheidsberaad en SMWO	Q1 2016	Projectteam Water en Evacuatie en bestaande kenniscentra
Implementatie van voorstel tot versterking kennis over water en evacuatie.	Nader te bepalen o.b.v. besluitvorming Veiligheidsberaad / SMWO.		

Resultaat 5. Toetsingskader voor resultaatmeting

Zoals al eerder aangegeven moeten veiligheidsregio's kunnen bepalen "wanneer zijn we op orde" ten aanzien van het thema water en evacuatie. Hiervoor is het nodig een systematiek te ontwikkelen met meetbare indicatoren: het toetsingskader. Op basis van het toetsingskader kunnen veiligheidsregio's zelf zorgen voor de eigen resultaatmeting. Daarnaast kan het toetsingskader worden gebruikt voor collegiale toetsing.

In dit toetsingskader is aandacht nodig voor:

- Het organiseren en borgen van een cyclisch proces om per gebied de risico's op slachtoffers en schade te inventariseren en actualiseren.
- Het formuleren van (meetbare) verwachtingen ten aanzien van het presteren van de crisisorganisaties, inclusief communicatie over de (on)mogelijkheden van deze organisaties.
- Het inrichten en in de praktijk testen van een werkbaar instrument voor cyclische visitatie van veiligheidsregio's (en partners) op het gebied van risico- en crisisbeheersing, met het afleggen van verantwoording over de voortgang.

Bij de uitwerking van dit onderwerp wordt samengewerkt met het project Kwaliteit en Vergelijkbaarheid. Indien mogelijk worden gezamenlijke voorstellen gedaan.

Activiteit	Mijlpaal / tussenresultaat	Oplevering	Uitvoering
Ontwikkeling systematiek resultaatmeting met meetbare indicatoren	Voorstel systematiek met indicatoren	Q1 2016	Projectteam Water en Evacuatie
Uitwerken voorstel resultaatafspraken en kwaliteitsborging	Advies vastleggen resultaatafspraken en kwaliteitsborging	Q3 2016	
Opstellen voorstel voor toetsing / visitatie en test d.m.v. een pilot.	Voorstel toetsingskader / visitaties	Q1 2017	

Resultaat 6. Meerjarenprogramma en projectenkalender water en evacuatie

Een structurele aanpak van vraagstukken rond waterveiligheid en evacuatie vraagt van de veiligheidsregio's een gezamenlijke meerjaren-aanpak. Het project water en evacuatie stelt daarom een gedragen meerjarenprogramma op waarin de gezamenlijke doelen en ambities op het terrein van waterveiligheid en evacuatie voor de langere termijn worden gedefinieerd.

Het meerjarenprogramma water en evacuatie wordt uitgewerkt aan de hand van de thema's:

- netwerk; kennen en samenwerken crisispartners.
- structuur; beleid, plannen, procedures en afspraken.
- mensen; de crisisorganisaties zijn voldoende voorbereid.
- middelen; beschikken over de noodzakelijke middelen.
- kennis; optimaal gebruik van de beschikbare kennis (en kennisontwikkeling).

- informatie; tijdig beschikken over benodigde geduide informatie.
- communicatie; eenduidige berichtgeving t.b.v. handelen burgers en bedrijven.
- kwaliteitsborging; cyclus van verbeteringen tot afgesproken kwaliteitsniveau.

Per thema wordt een einddoel of visie geformuleerd voor 2020. Daarvan worden realistische tussendoelen en tussenresultaten afgeleid voor de tijdshorizon 2016 en 2018. De realisatie van deze (tussen)doelen en –resultaten is primair de verantwoordelijkheid van elk van de betrokken crisispartners. Ten aanzien van de uitvoering kunnen er, onder meer afhankelijk van het risicoprofiel van de betreffende crisispartner, tempoverschillen bestaan. Elke organisatie zorgt dat minimaal wordt voldaan aan de afgesproken eind- en tussendoelen (mijlpalen).

Naast het meerjarenprogramma wordt ook een projectenkalender opgesteld. Dit betreft een overzicht van alle relevante projecten bij de partners ten aanzien van het thema water en evacuatie. De veiligheidsregio's houden hiermee zicht op de activiteiten die in Nederland rond waterveiligheid en evacuatie worden uitgevoerd. Het delen van die informatie en het beschikbaar stellen van de resultaten van (reeds afgeronde) projecten heeft als doel dat de veiligheidsregio's en hun partners van elkaar kunnen leren. Ontwikkelingen uit het veld of vanuit het meerjarenprogramma zijn voortdurend van invloed op de projectenkalender.

Activiteit	Mijlpaal / tussenresultaat	Oplevering	Uitvoering
Inventariseren van wensen en lopende activiteiten.	Meerjarenprogramma met concrete projecten	Q4 2015	Projectteam Water en Evacuatie, thema werkgroepen, samen met werkveld
Afstemming met veiligheidsregio's.	Vaststelling meerjarenprogramma water en evacuatie door Veiligheidsberaad / SMWO	Q2 2016	Projectteam Water en Evacuatie
Mogelijke voorstellen voor nieuwe (gezamenlijke) projecten	Nader te bepalen o.b.v. besluitvorming meerjarenprogramma		

Bij de uitwerking van nieuwe (gezamenlijke) projecten moet duidelijkheid ontstaan over:

- Een heldere (SMART) definitie van het project of activiteit en de beoogde resultaten.
- De organisatie (en zo mogelijk de projectleider) die de verantwoordelijkheid op zich neemt om het project te trekken.
- De partners die in het project willen participeren.
- De wijze waarop de financiering van het project wordt geregeld.
- De planning van het project op hoofdlijnen (mijlpalen).

Het uitwerken van een oefenkalender is een mogelijk onderdeel van de projectenkalender.

2.5 Uitgangspunten, afbakening en scope

Bij de projectuitvoering wordt rekening gehouden met de volgende uitgangspunten en randvoorwaarden:

1. Uitgangspunt is dat aangesloten wordt op reguliere structuren en gebruik wordt gemaakt van het model van co-creatie (samenwerking tussen regio's, met departementen en overige relevante actoren).
2. Bij de uitwerking van de verschillende thema's wordt zoveel mogelijk gebruikgemaakt van generieke werkwijzen. Verbeteringen in de rampenbeheersing bij overstromingen moeten ook zoveel mogelijk bruikbaar zijn voor andere crisis, zoals uitval van elektriciteit (domino-effecten).

3. Verbeteringen in de crisisbeheersing bij overstromingen zijn (en blijven) onderdeel van de eigen verantwoordelijkheid van de veiligheidsregio's en de andere crisispartners.
4. Alle veiligheidsregio's krijgen te maken met de resultaten van dit project (als is de inspanning per regio uiteraard afhankelijk van het risicoprofiel). Voor het realiseren van de doelstelling van het project is commitment op zowel landelijk niveau als in iedere veiligheidsregio noodzakelijk. Het is dus van belang dat diverse gremia (op management- en bestuurlijk niveau) de projectresultaten ondersteunen zodat implementatie in de individuele veiligheidsregio's vorm krijgt.
5. Afspraken over borging en beheer voor de resultaten van het project water en evacuatie dienen gemaakt te zijn voor afronding van het project, om een blijvend effect te kunnen sorteren.

De volgende zaken vallen buiten de scope van het project:

1. Het project levert geen plan of strategie op voor iedere veiligheidsregio.
2. Veiligheidsregio's zelf zijn verantwoordelijk voor de uitvoering en implementatie van de voorgestelde activiteiten.
3. Het project water en evacuatie heeft geen betrekking op de inhoudelijke uitwerking van de nieuwe veiligheidsnormering vanuit het Deltaprogramma. De uitwerking van de meerlaagsveiligheid moet op regionaal niveau worden opgepakt.
4. Dit project gaat over samenwerking en informatie-uitwisseling, er worden geen ICT-applicaties ontwikkeld, die vervolgens door alle partners in gebruik moeten worden genomen.

2.6 Noodzakelijke projecten door de partners

De onderstaande projecten leveren een bijdrage aan het project water en evacuatie. Deze projecten worden echter buiten het project door de genoemde partijen zelfstandig uitgevoerd. Aan de betreffende partijen wordt gevraagd om zich bij de vaststelling van dit projectplan aan de uitvoering van deze zelfstandige projecten te committeren. De uitvoering van het projectplan water en evacuatie is namelijk afhankelijk van een tijdige realisatie. Het gaat hierbij om:

- a) Projecten die nodig zijn als input voor de landelijke projecten Water en Evacuatie. Deze projecten leveren een belangrijke input voor de op te stellen handreikingen. Het is daarom van belang dat deze input voor eind 2015 beschikbaar is.
  - Uitwerken van (generiek) bovenregionaal verkeersmanagement t.b.v. evacuaties
Reeds gerealiseerd in een handelingsplan met algemene verkeersmanagementprincipes die een grootschalige evacuatie kunnen ondersteunen op het hoofdwegennet. Dit kan specifiek gemaakt worden door Rijkswaterstaat op basis van regionale evacuatieplannen die door de veiligheidsregio's worden opgesteld.
  - Bepalen van instrumenten voor berekening water/overstromingsrisico's
(Uitvoering door de waterpartners: Unie van Waterschappen / waterschappen, ministerie van Infrastructuur en Milieu / Rijkswaterstaat)
  - Actualisatie van het nationaal crisisplan hoogwater en overstromingen
(Uitvoering door DCC van ministerie van Infrastructuur en Milieu, samen met de betrokken partners)
- b) Gewenste structurele verbeteringen waarmee direct door een van de crisispartners kan worden gestart. Uitvoering van deze projecten draagt direct bij de geformuleerde doelen in paragraaf 2.1. De betrokken partners wordt geadviseerd om deze structurele verbetering

te realiseren, zodat al de betrokken crisispartners hier op korte termijn de vruchten van kunnen plukken.

- Verbreiding watertoets
Gezocht wordt naar een effectief instrumentarium waarmee de afstemming en noodzakelijke interactie tussen crisisbeheersing en ruimtelijke planvorming kan worden geborgd. Een bredere inzetbaarheid van het instrument “watertoets” is in de SMWO hiervoor als een mogelijk optie genoemd. Waterbeheerders, provincies, gemeenten en de veiligheidsregio’s moeten gezamenlijk richting kunnen geven aan ruimtelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de waterveiligheid. Onderzocht moet worden welk instrument hiervoor effectief ingezet kan worden waarbij de mogelijkheden die de watertoets biedt zullen worden meegewogen. *(uitvoering ministerie van Infrastructuur en Milieu, in afstemming met veiligheidsregio’s en waterschappen).*
- Levend overzicht van contactpersonen en hulpmiddelen
Gezorgd wordt dat er ten behoeve van de crisisbeheersing een ‘levend’ landelijk overzicht komt van personen cq. adressen en hulpmiddelen. Periodiek zorgen organisaties nu zelf of gezamenlijk voor lijstjes en overzichten. Na verloop van tijd blijken de gegevens steeds weer verouderd. Elke crisispartner is zelf verantwoordelijk om te zorgen dat de eigen informatie hier actueel wordt bijgehouden. Voorgesteld wordt om het Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum (LOCC) aan te wijzen als het centrale punt dat deze aanpak voor eind 2015 moet faciliteren. *(uitvoering ministerie van Veiligheid en Justitie)*

2.7 Vervolgacties veiligheidsregio’s en crisispartners

Veiligheidsregio’s en hun crisispartners zijn ieder zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van hun taken ten aanzien van water en evacuatie. In de verschillende regio’s zijn partijen al langer met dit onderwerp aan de slag. Deze regio’s beschikken over praktische ervaring die ook anderen kunnen benutten. De gezamenlijke inspanning in het project water en evacuatie op landelijk niveau is alleen zinvol als de veiligheidsregio’s hier in de opvolging ook zelf iets mee gaan doen.

In deze paragraaf zijn een aantal van de gewenste vervolgvacties benoemd. Aan de veiligheidsregio’s wordt gevraagd om bij de vaststelling van het projectplan zich ook aan die vervolgvacties te committeren. In de SMWO zullen de partners gevraagd worden zich te committeren aan de voor hen geldende onderdelen.

Bij de uitwerking van de resultaatafspraken (deel)project 5 zullen voor de onderstaande vervolgvacties ook mijlpalen worden opgenomen. Net als bij het uitvoeringsprogramma crisisbeheersing - dat door de waterschappen is vastgesteld - wordt daarbij gedacht aan een eind moment waarop alle veiligheidsregio’s deze prestatie hebben gerealiseerd. Veiligheidsregio’s met een hoger (water)risicoprofiel zullen deze prestaties waarschijnlijk al eerder willen invullen.

Resultaat 1: Standaard voor informatie-uitwisseling water en evacuatie

Gerelateerde vervolgvacties:

- LCMS is binnen de veiligheidsregio’s geïmplementeerd.
- De crisispartners beschikken over de relevante informatie voor water en evacuatie en kunnen deze informatie gestandaardiseerd uitwisselen.

- Waterschappen, RWS en Veiligheidsregio's kunnen tijdens een crisis de informatie op een gestandaardiseerde wijze delen, waarbij gebruikt gemaakt wordt van de principes van netcentrisch werken.

Resultaat 2: Handreiking risicoanalyse en evacuatiestrategie

Gerelateerde vervolgacties:

- Alle veiligheidsregio's hebben samen met de water- en netwerkpartners een risicoanalyse gemaakt waarin de mogelijke gevolgen van de waterrisico's in hun gebied zijn uitgewerkt.
- Alle veiligheidsregio's hebben een evacuatiestrategie en/of een opvangstrategie voor hun gebied op basis van de landelijke handreiking.

Resultaat 3: Instrumenten voor stimuleren van zelfredzaamheid

Gerelateerde vervolgacties:

- Waterveiligheid is overeenkomstig het Regionaal risicoprofiel opgenomen in de risicocommunicatie van de veiligheidsregio's/gemeenten.
- Burgers en bedrijven zijn geïnformeerd over de overstromingsrisico's en wat van de veiligheidsregio's (en andere partners) verwacht kan worden en wat de eigen verantwoordelijkheid is (waterbewustzijn).

Resultaat 4: Versterken kennis water en evacuatie

Gerelateerde vervolgacties:

- Veiligheidsregio's participeren in het kennisnetwerk/platform voor waterveiligheid en evacuatie.

Resultaat 5: Toetsingskader voor resultaatsmeting

Gerelateerde vervolgacties:

- Periodieke uitvoering van eigen resultaatsmeting en onderlinge collegiale toetsing.

Resultaat 6: Meerjarenprogramma en projectenkalender water en evacuatie

Gerelateerde vervolgacties:

- Veiligheidsregio's dragen de eigen projecten op het gebied van water en evacuatie aan t.b.v. het actueel houden van het meerjarenprogramma en de projectenkalender. Met de uitvoering van deze projecten delen de veiligheidsregio's en hun crisispartners ook hun leerervaringen.

3 Organisatie en besluitvorming

3.1 Projectorganisatie, -rollen en bezetting

Opdrachtgeverschap en -sturing

Opdrachtgevers voor het project Water en Evacuatie zijn het Veiligheidsberaad en de minister van Veiligheid en Justitie / de NCTV. De Stuurgroep Management Watercrises en Overstromingen (SMWO) neemt een bijzondere positie in en functioneert als opdrachtgever voor die elementen uit het projectplan die de verantwoordelijkheid zijn van andere partijen dan het Veiligheidsberaad of het ministerie van V&J. Bij deze opdrachtgevers vindt een parallelle bestuurlijke besluitvorming over de producten plaats.

De ambtelijke stuurgroep van de gezamenlijke doelstellingen zorgt via eenduidige sturingslijn voor de koersbepaling. Ook is ze verantwoordelijk voor borging van de samenhang van de uitvoering van de 6 projecten en de aanbidding van de voorstellen aan het Veiligheidsberaad.

Projectleiders namens het Veiligheidsberaad en V&J (Carlo Post, Henk Meijer en Marcel van Eck) zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse aansturing van de projecten. De projectleiders worden bij uitvoering van de projecten ondersteund door een projectsecretaris vanuit respectievelijk IFV (Marleen Veldhuis), V&J (Marc Bökkerink) en de SMWO (Jaap Verweij). Gezamenlijk vormen zij het begeleidingsteam, dat zorgt voor de bestuurlijke afhechting richting de besturen/stuurgroepen en de begeleiding van de projectorganisatie bij de projectuitvoering.

Projectteam

Na de definitieve besluitvorming hierover in juni 2015 zal een op te richten projectteam zorgen voor de concrete uitvoering van de projecten. Het projectteam wordt ondersteund door werkgroepen. In dit project wordt gebruik gemaakt van medewerkers van diverse veiligheidsregio's, NCTV en waterpartners. De samenstelling van het projectteam ziet er als volgt uit.

Rol in projectorganisatie	Gevraagde inspanning	Naam
Uitvoerend projectleider	3 dagen per week inhuur van veiligheidsregio.	Nader te bepalen
Projectsecretaris	2 dagen per week inhuur.	Nader te bepalen
Inhoudelijke medewerker vanuit vitale sector I&M / waterschappen	0,5 dag per week, om niet te leveren door de betreffende organisaties	Nader te bepalen
Inhoudelijk medewerker Rijkswaterstaat / waterschappen		Nader te bepalen
Inhoudelijk medewerker van NCTV		Nader te bepalen
Inhoudelijk medewerker veiligheidsregio		Nader te bepalen
Inhoudelijk medewerker veiligheidsregio		Nader te bepalen
Inhoudelijk medewerker veiligheidsregio		Nader te bepalen
Communicatieadviseur	0,5 dag per week	Nader te bepalen door ambtelijke stuurgroep

Werkgroepen

Het projectteam stelt werkgroepen in met een heldere taakafbakening. De trekkers (voorzitters) van de werkgroepen zorgen daarbij voor een goede afstemming met de

uitvoerend projectleider. Voor de bemensing van de werkgroepen worden deelnemers gezocht vanuit de veiligheidsregio's (inclusief bijvoorbeeld de gemeentelijke kolom) en de waterbeheerders en andere relevante partijen. Voor de uitvoering van de werkzaamheden worden waar nodig ook opdrachten uitgezet bij marktpartijen.

Voor de werkgroepen wordt gedacht aan de onderstaande opzet.

Resultaat	Wergroep <i>(met deelnemers veiligheidsregio's en waterbeheerders)</i>	Trekker vanuit
1	Standaard voor informatie-uitwisseling	waterschap
2	Handreiking risicoanalyse en evacuatiestrategie	veiligheidsregio
3	Stimuleren van zelfredzaamheid	veiligheidsregio
4	Versterken kennis water en evacuatie	veiligheidsregio
5	Resultaatmeting en toetsingskader	veiligheidsregio
6	Meerjarenprogramma en projectenkalender	projectteam

Klankbordgroep

Voor de afstemming met de betrokken partners functioneert de coördinatiegroep SMWO als klankbordgroep. Vertegenwoordigers van alle betrokken partijen hebben ook zitting de coördinatiegroep van de SMWO (=voorbereidingsorgaan van de SMWO). De coördinatiegroep SMWO zal richting de SMWO zorgen voor de voorbereiding van de bestuurlijke behandeling. Doel van deze behandeling in de SMWO is het vaststellen dat er draagvlak is voor de uitvoering van de plannen bij de waterpartners. Voor een goede afstemming is de coördinatiegroep SMWO inmiddels ook uitgebreid met twee vertegenwoordigers vanuit de veiligheidsregio's.

3.2 Risico's en tegenmaatregelen

Vanuit de veiligheidsregio's bezien is er gekeken naar de grootste risico's die zich voordoen bij de uitvoering van dit project. De kansen en effecten worden gemeten op een schaal van 1 t/m 5, waarbij 1 een zeer lage kans/effect betreft en 5 een zeer hoge kans/effect.

Risico	Kans	Effect	Tegenmaatregel
Onvoldoende commitment veiligheidsregio's	3	4	Gedurende het project vindt actief afstemming plaats met belangrijke stakeholders, met als doel draagvlak en eigenaarschap te creëren. Bestuurlijk commitment door behandeling van het projectplan in de betrokken bestuursorganen voor de definitieve vaststelling.
Onvoldoende capaciteit experts uit het veld	3	4	Het project moet met beperkte middelen uitgevoerd worden en is voor het welslagen sterk afhankelijk van professionals/experts uit het veld. Bij de start van het project worden over de inzet afspraken gemaakt met de betrokkenen en hun werkgevers.

Geen / te weinig financiële middelen voor uitvoering beschikbaar	4	4	Mogelijkheden tot financiering uit verschillende bronnen actief onderzoeken. Bestuurlijk commitment (ook t.a.v. de financiering) bij de vaststelling van het projectplan.
Ontbreken van eenduidige kaders (zie paragraaf 2.6) vanuit RWS en de waterschappen	2	4	In de SMWO worden afspraken gemaakt over de aanlevering van eenduidige kaders door RWS en de waterschappen. Het betreft de onderwerpen algemeen verkeersmanagement en werkwijze voor bepalen van waterrisico's.

3.3 Monitoring en rapportage

Tijdens de feitelijke uitvoering van het project, die na bestuurlijke besluitvorming in juni 2015 start, vindt periodieke monitoring en verantwoording over de voortgang van het project plaats. Verantwoording wordt gegeven aan de bestuurlijk portefeuillehouder, de minister van V&J en de ambtelijke stuurgroep. Dit gebeurt via een vaste voortgangsrapportage, die onder andere ingaat op de aspecten: tijd, geld, kwaliteit, activiteiten en risico's. Verantwoording vindt plaats op overeengekomen momenten.

3.4 Besluitvorming

De minister van V&J en het Veiligheidsberaad zijn gezamenlijk verantwoordelijk het project water en evacuatie. Besluiten met betrekking tot het thema water en evacuatie vragen in een aantal gevallen ook om een akkoord van de SMWO, wanneer de uitwerking ook consequenties heeft voor de betrokken waterpartners. Om te zorgen voor een vlotte en evenwichtige besluitvorming vindt er een parallelle bestuurlijke besluitvorming over de producten plaats bij de SMWO, het Veiligheidsberaad en het ministerie V&J. Een zorgvuldige besluitvorming wordt gewaarborgd door bij de besluitvorming steeds op te nemen dat deze waar nodig plaatsvindt onder het voorbehoud dat ook de genoemde andere bestuurlijke niveaus hiermee instemmen.

4 Samenwerking

4.1 Projectomgeving

De omgeving waarbinnen het project Water en Evacuatie uitgevoerd wordt is complex. Er zijn veel betrokken partners:

- Veiligheidsberaad + **25 veiligheidsregio's** (managementraden, netwerken)
- Nationale Politie (10 eenheden)
- Ministerie van Veiligheid en Justitie (NCTV, Inspectie Veiligheid en Justitie, LOCC)
- Ministerie van Defensie
- Ministerie van Economische Zaken
- Ministerie van Infrastructuur en Milieu
- Ministerie van Binnenlandse Zaken
- Unie van Waterschappen + **23 waterschappen**
- Rijkswaterstaat
- IPO + **12 provincies**
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)
- Reddingsbrigades
- Overige crisispartners

Binnen dit complexe veld wordt door de bestuurlijk portefeuillehouder, stuurgroepen en projectleider actief afgestemd met alle betrokken partners en gestuurd op samenwerking. Voor het project water en evacuatie vormt de SMWO een belangrijke schakel voor de samenwerking tussen de waterpartners en de partners in de algemene kolom.

4.2 Communicatie

Communicatie over het project is van groot belang voor het slagen van het project. Bij de start van het project wordt een communicatieplan opgesteld, die wordt vastgesteld door de ambtelijke stuurgroep. Zo nodig – vanwege aspecten die gericht zijn op communicatie met partners buiten de veiligheidsregio's wordt het communicatieplan vastgesteld in de SMWO. Onderstaande vragen worden in het op te stellen communicatieplan beantwoord:

- Op welke manier vindt communicatie binnen en over het project plaats?
- Wat is de kernboodschap en wat zijn de doelen en doelgroepen?
- Welke middelen worden ingezet en met welke planning?
- Hoe ziet de verhouding tussen de communicatie vanuit de deelprojecten en vanuit het gehele project eruit?

5 Financiën

5.1 Begroting projectuitvoering

Voor de financiering van de projectactiviteiten gelden de volgende uitgangspunten:

- Voor de realisatie van de zes geformuleerde resultaatsgebieden van het project water en evacuatie is een kostenraming gemaakt.
- Uitgangspunt is dat de benodigde personele capaciteit (begeleidingsteam, projectteam en werkgroepen) wordt ingevuld vanuit de betrokken organisaties. Het gaat hierbij om betrokkenen die reeds via netwerken, overleggremia bij deze thema's zijn betrokken. De kosten voor hun inzet is niet in de begroting opgenomen, maar wordt door de betrokken partners zelf gedragen.
- Van de structurele bezetting van het projectteam zijn alleen de kosten voor de projectleider, de secretaris en de communicatieadviseur wel in de kostenraming meegenomen.
- De algemene projectkosten zijn geraamd op 150.000 voor projectjaar 1 en € 150.000 voor projectjaar 2. Het gaat hierbij om de bovengenoemde kosten van de inhuur voor het projectteam, plus de overige algemene projectkosten. Uit dit algemene werkbudget worden ook de kosten voor de resultaten 4, 5 en 6 gefinancierd.
- Voor de resultaten 1, 2 en 3 is een aparte kostenraming gemaakt zoals hieronder in de begroting opgenomen.
- Indien er producten worden ontwikkeld waarvoor beheer & onderhoud noodzakelijk is, dan vallen alleen de ontwikkelkosten onder het project. Het project zorgt van te voren voor heldere afspraken met een of meerdere partners die na oplevering het beheer & onderhoud van deze producten voor hun rekening nemen.

Kostenpost	Raming kosten projectjaar 1	Raming kosten projectjaar 2
Algemeen werkbudget t.b.v. uitvoerend projectleider, projectsecretaris, werkbudget projectorganisatie.	€ 150.000	€ 150.000
Deelprojecten		
Resultaat 1. Standaard informatie-uitwisseling water en evacuatie	€ 190.000	€ 150.000
Resultaat 2. Handreiking risico-analyse en evacuatiestrategie	€ 80.000	€ 70.000
Resultaat 3. Instrumenten voor stimuleren van zelfredzaamheid	€ 70.000	€ 80.000
Resultaat 4. Versterken kennis water en evacuatie	Zie algemeen werkbudget	
Resultaat 5. Toetsingskader voor resultaatsmeting	Zie algemeen werkbudget	
Resultaat 6. Meerjarenprogramma en projectenkalender	Zie algemeen werkbudget	
Totaal	€ 490.000	€ 450.000

Totale kosten projectplan € 940.000 (uitvoering 2 jaar, op basis van de uitgangspunten)

5.2 Financieringsvoorstel projectuitvoering

Onderstaand financieringsvoorstel gaat ervan uit dat verschillende partijen een bijdrage leveren aan de realisatie van het project water en evacuatie. Benoemde bedragen zijn onder voorbehoud van instemming hiermee. Mocht één van de financieringsbronnen om welke reden dan ook niet mogelijk zijn, dan betekent dit een heroverweging van het totale financieringsplaatje. Het financieringsvoorstel gaat uit van enkele uitgangspunten:

1. Benutten van de al beschikbaar gestelde middelen:

- Uit het startbudget voor water en evacuatie, dat is toegekend door het Veiligheidsberaad en het ministerie van V&J voor de ontwerpfase (opstellen en finaliseren van het projectplan), is nog is ruim € 10.000 niet besteed. Voorgesteld wordt om dit bedrag over te hevelen naar de uitvoeringsfase.
- Het totale startbudget voor de Strategische Agenda is nog niet volledig uitgeput. Voorgesteld wordt om 1/6e deel à € 50.000,- van dit restant aan te wenden voor water en evacuatie.

2. Financiering door gezamenlijke partners:

- Drie partijen namelijk de veiligheidsregio's samen, het ministerie van V&J en de gezamenlijke waterpartners betrokken bij de SMWO dragen bij aan de kosten voor de projectresultaten, omdat deze een gezamenlijk belang betreffen. De projectinspanningen leveren een bijdrage aan de eigen taken van de organisaties en zal voor deze organisaties ook voordeel opleveren. Gegeven de gezamenlijke belangen neemt elk van deze partners een substantieel deel van de kosten voor haar rekening. De betrokken waterpartners bespreken op 1 april 2015 (vergadering van de SMWO) hoe zij hun aandeel in dit gezamenlijke project financieren.

3. Kosten voor de veiligheidsregio's:

- Bij de kosten voor de veiligheidsregio's wordt uit gegaan van een financiële bijdrage per regio van 1/25 deel. Voor de projectduur van twee jaar betekent dit voor elke veiligheidsregio een bedrag van € 15.400,-.

Sluitend financieringsvoorstel voor 2015 en 2016:

Partner		Bedrag
25 veiligheidsregio's	à € 15.400 per regio	€ 385.000
Ministerie van Veiligheid en Justitie (inclusief € 35.000 uit resterend startbudget)		€ 250.000
Waterpartners		€ 280.000
Totale bijdrage		€ 915.000
Resterend deel startbudget (deel Veiligheidsberaad)		€ 25.000
Totaal (projectduur 2 jaar)		€ 940.000

Als met bovenstaande uitgangspunten onvoldoende middelen voor de uitvoering beschikbaar zijn kan een voorstel voor aanvullende financiering worden ingediend.